

Quick scan prestaties drinkwaterbedrijven in België, Engeland en Nederland

Dr. E. Dijkgraaf
Dr. E. Mendys
Drs. M. Varkevisser

Eindrapport

21 juni 2007

SEOR-ECRI
Erasmus Universiteit Rotterdam
H 7-25
Postbus 1738
3000 DR Rotterdam
Tel: 010-4082590
Fax: 010-4089650
Mail: dijkgraaf@few.eur.nl

Inhoudsopgave

Samenvatting	2
1. Inleiding	3
2. Algemene maatstaven	3
3. Financiële maatstaven	6
4. Waterkwaliteit en conditie infrastructuur	12
Referenties	14

Samenvatting en conclusie

Op verzoek van de Vereniging van waterbedrijven in Nederland (Vewin) heeft SEOR-ECRi de prestaties van drinkwaterbedrijven in Engeland (en Wales), België en Nederland op hoofdlijnen in kaart gebracht. De belangrijkste bevindingen van deze ‘quick scan’ kunnen als volgt worden samengevat:

- Wat betreft verschillende algemene maatstaven blijkt allereerst dat het gemiddeld aantal aansluitingen per bedrijf het grootst is in Engeland en het kleinst in België. Het gemiddeld aantal personeelsleden per aansluiting is daarentegen het grootst in België en het kleinst in Nederland. Op het gebied van bemeting scoren België en Nederland het hoogst, de waterbedrijven in Engeland blijven op dit punt duidelijk achter.
- Ten aanzien van enkele financiële maatstaven blijkt uit onze ‘quick scan’ dat na correctie voor de relatief hoge grondwaterbelasting in Nederland de gemiddelde waterrekening voor een huishouden het hoogst is in Engeland gevolgd door België. De gemiddelde prijs per m³ drinkwater is het hoogst in België en het laagst in Nederland. Voor de afzonderlijke kostenposten van waterbedrijven geldt dat met name de vermogenskosten en afschrijvingen in Engeland hoger zijn dan in Nederland. De gemiddelde investeringen uitgedrukt in euro per m³ drinkwater zijn duidelijk het laagst in België. Waterbedrijven in Engeland investeren op hun beurt meer dan de Nederlandse waterbedrijven. Hoewel de onderlinge verschillen gering zijn, is de solvabiliteit gemiddeld genomen het hoogst in België en het laagst in Nederland.
- Op het gebied van waterkwaliteit lijkt het erop dat Engeland en Nederland elkaar niet veel ontlopen: in beide landen voldoen vrijwel alle tests aan de gestelde normen. Wat betreft de kwaliteit van de infrastructuur is van belang dat de lekverliezen in Engeland aanzienlijk groter zijn dan in Nederland en – in iets mindere mate – België.

Hoewel als gevolg van verschillen in onderliggende definities en specifieke (niet-beïnvloedbare) nationale omstandigheden zeer voorzichtig met voorliggende vergelijking op hoofdlijnen moet worden omgegaan, lijken de bevindingen in lijn te liggen met eerdere onderzoeken op dit gebied. Ons inziens kan daarom de *voorlopige* conclusie worden getrokken dat de Nederlandse drinkwaterbedrijven ten opzichte van de drinkwaterbedrijven in Engeland en België gemiddeld genomen goed presteren. Gezien de onvermijdelijke beperkingen van deze ‘quick scan’ is nader onderzoek op dit gebied echter vereist. Belangrijke onderwerpen die daarbij in ieder geval aan de orde dienen te komen zijn: de mogelijke impact van (niet-beïnvloedbare) nationale en/of bedrijfsspecifieke factoren op het kostenniveau van waterbedrijven, beoordeling van het investeringsniveau in relatie tot de kwaliteit van de infrastructuur, het meten van die kwaliteit en betere (kosten)gegevens voor de Belgische watersector.

1. Inleiding

In dit document wordt op verzoek van de Vereniging van waterbedrijven in Nederland (Vewin) een vergelijking gegeven op hoofdlijnen van de drinkwatersector in België, Engeland¹ en Nederland. Deze ‘quick scan’ heeft plaatsgevonden op basis van informatie uit openbare bronnen en eigen datasets van Vewin en SEOR-ECRi. Indien geen jaartal genoemd wordt heeft de vergelijking betrekking op 2005 voor Engeland² en Nederland en op 2004 voor België.³ Voor Engeland en Nederland is over het algemeen gebruik gemaakt van gegevens voor alle bedrijven. Voor België zijn alleen cijfers gebruikt voor de dertien grootste bedrijven. Veel bedrijven zijn namelijk zeer klein van omvang en daardoor voor een internationale vergelijking weinig representatief.⁴

Voorafgaand aan de daadwerkelijke kwantitatieve gegevens vragen we nadrukkelijk aandacht voor het feit dat voorzichtig omgegaan moet worden met de in dit document gepresenteerde vergelijkingen. Vooral als gevolg van (soms aanzienlijke) definitieverschillen en specifieke (niet-beïnvloedbare) nationale factoren zijn de hierna volgende vergelijkingen vooral bedoeld als globale indicatie van mogelijke verschillen. Voor een meer gedetailleerde vergelijking is nader onderzoek onontbeerlijk.

Paragraaf 2 geeft een overzicht van een aantal algemene maatstaven. In paragraaf 3 staan enkele financiële parameters centraal. Paragraaf 4 behandelt de verschillen in waterkwaliteit en conditie van de infrastructuur.

2. Algemene maatstaven

In figuur 1 zijn voor het gemiddelde bedrijf de aansluitingen weergegeven op basis van SEOR (2006) en Ofwat (2007a).⁵ Voor Nederland zijn zowel gegevens beschikbaar voor het aantal technische en administratieve aansluitingen. Dit onderscheid is voor Engeland niet beschikbaar. Daarom is ervoor gekozen alleen het aantal technische aansluitingen op te nemen.⁶ Uit de cijfers blijkt dat het gemiddelde

¹ Waar in dit rapport het Engeland genoemd wordt, betreft dit in feite de drinkwatersector in Engeland en Wales. Schotse waterbedrijven vallen niet onder het centrale tarieftoezicht van Ofwat.

² In Engeland wordt gewerkt met gebroken boekjaren. Tenzij anders vermeld zijn de gegevens genomen van 1 april 2005 tot en met 31 maart 2006.

³ Gegevens voor België zijn, tenzij anders vermeld, gebaseerd op openbare jaarverslaggegevens.

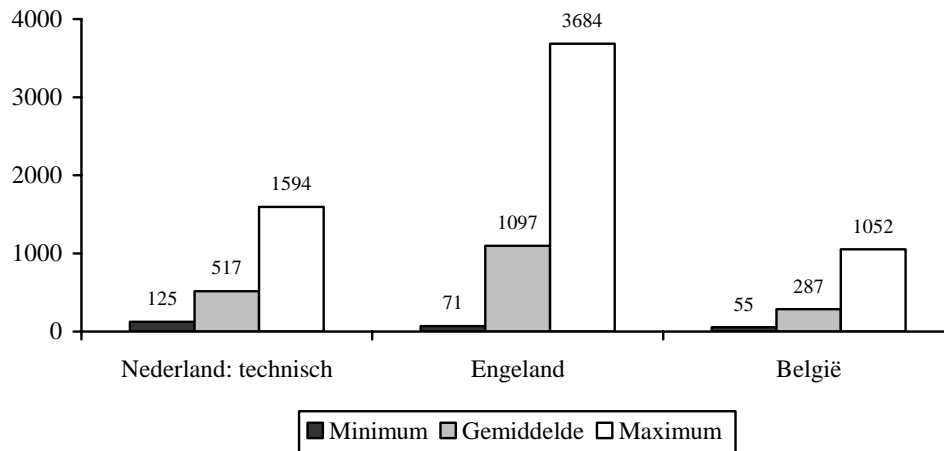
⁴ De Belgische bedrijven die meegenomen zijn hebben minimaal 35.000 aansluitingen (de helft van de minimale grootte van bedrijven in Engeland en Nederland). Samen hebben deze 13 bedrijven 93% van alle aansluitingen en 92% van het watergebruik in België.

⁵ Cijfers die uit deze bron zijn overgenomen hebben betrekking op 2004-05.

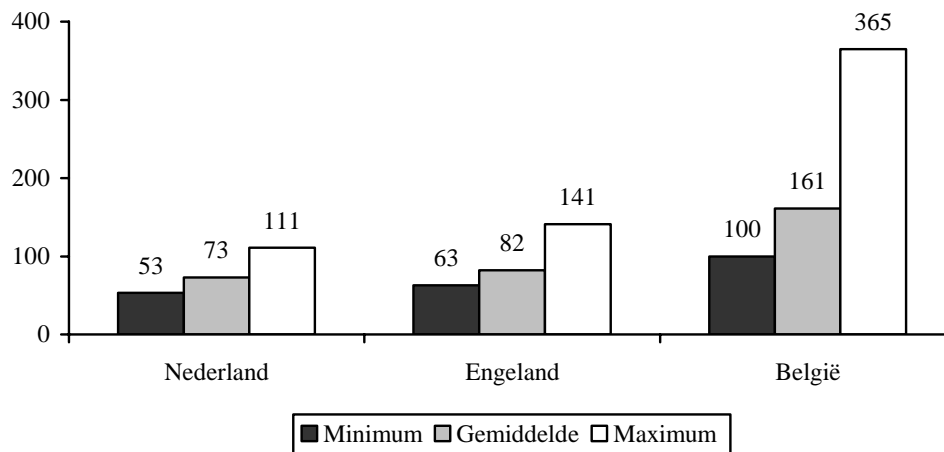
⁶ Voor Engeland lijkt de definitie van het aantal aansluitingen zoals Ofwat die hanteert het meest op die van technische aansluitingen. Er zijn echter wel verschillen. Zo worden gebouwen met meerdere huishoudens gezien als één aansluiting voor niet-huishoudens. Voor Nederland ligt het gemiddelde aantal administratieve aansluitingen (605.000) boven het aantal technische aansluitingen (517.000).

aantal aansluitingen per waterbedrijf in Engeland fors hoger ligt dan Nederland. Het grootste bedrijf is zelfs ruim tweemaal zo groot. Daarentegen is het kleinste bedrijf kleiner dan dat in Nederland. In België is de omvang van de bedrijven nog een slag kleiner. Ondanks het feit dat de gegevens betrekking hebben op de 13 grootste bedrijven liggen minimum, gemiddelde en maximum fors lager dan in Nederland en Engeland.

Figuur 1. Aansluitingen (*1000)

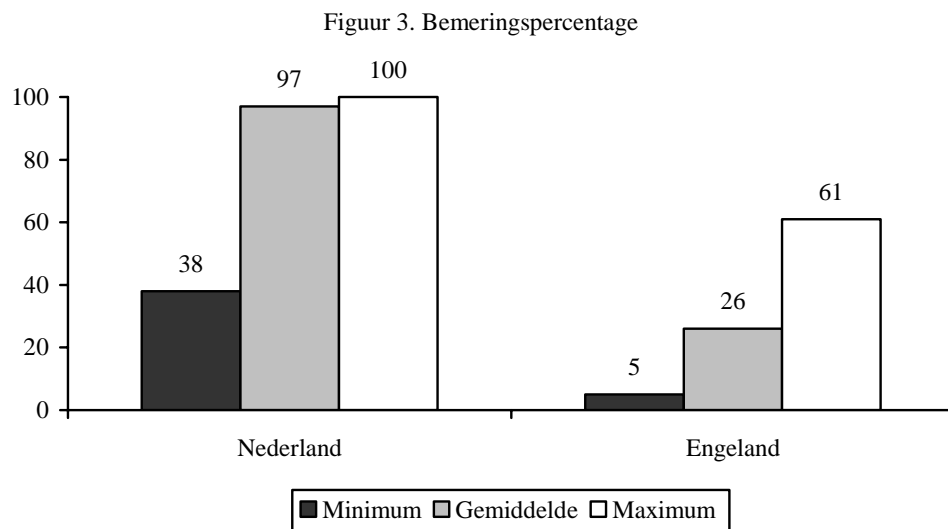
Figuur 2. Aantal personeelsleden per 100.000 aansluitingen

Figuur 2 geeft het aantal personeelsleden per aansluiting op basis van SEOR (2006) en Ofwat (2006a). Gemiddeld werken er in Nederland 5.287 werknemers bij de drinkwaterbedrijven. Dit komt overeen met 73 werknemers (in fte's) per 100.000 aansluitingen. Het verschil is groot tussen het bedrijf met het grootste aantal werknemers (111) en het bedrijf met het kleinste aantal werknemers (53). Een

verklaring hiervoor kan het uitbestedingsbeleid zijn waardoor de cijfers tussen bedrijven niet direct vergelijkbaar zijn. Zo heeft het bedrijf met de minste aantal werknemers de facturatie volledig uitbesteed. Het aantal personeelsleden ligt in Engeland iets hoger met een gemiddelde van 82.⁷ Ook het minimum en maximum aantal personeelsleden ligt hoger in Engeland. In België ligt het aantal personeelsleden fors hoger.⁸ Deze constatering komt overeen met de conclusies van De Witte en Marques (2007) dat de efficiëntie van de Nederlandse drinkwaterbedrijven iets hoger ligt dan die van de bedrijven in Engeland en dat de Belgische bedrijven het slechtst scoren.⁹

Figuur 3 geeft het bemeteringspercentage op basis van SEOR (2006) en Ofwat (2007a). Het bemeteringspercentage ligt fors lager in Engeland ten opzichte van Nederland. Zelfs het bedrijf met het hoogste bemeteringspercentage (61% van de technische aansluitingen) heeft een lagere score dan het gemiddelde voor Nederland. In België zijn nagenoeg alle aansluitingen bemeterd, alhoewel exacte gegevens ontbreken. De Antwerpse Waterwerken vormen een uitzondering. Dit waterbedrijf kent nog een relatief groot percentage niet-bemeterde aansluitingen, maar is momenteel met een inhaalslag bezig.

⁷ Twee opmerkingen zijn hierbij van belang. In de eerste plaats gaat het voor Nederland om FTE's, terwijl voor Engeland en België onduidelijk is of uitgegaan is van FTE's of aantal mensen. In de tweede plaats betreffen de cijfers voor Engeland alleen de zogeheten 'water-only companies', omdat voor de geïntegreerde drink- en afvalwaterbedrijven geen cijfers beschikbaar zijn exclusief afvalwaterzuivering. Voor België zijn voor vier van de door ons meegenomen waterbedrijven helemaal geen gegevens beschikbaar.

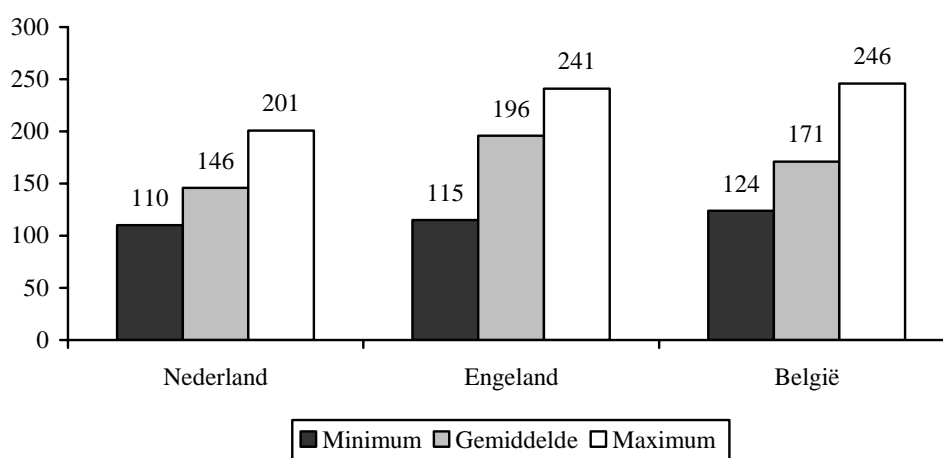
⁸ In België is een tendens zichtbaar dat drinkwaterbedrijven rioleringstaken overnemen van gemeenten. Dit is echter een recente trend. Beperking van het aantal observaties tot bedrijven die alleen drinkwater leveren leidt niet tot andere conclusies over het aantal werknemers per 100.000 aansluitingen.

⁹ Het betreft hier geen efficiëntie analyse op basis van kosten, maar op basis van een vergelijking van inputs (omvang personeel en lengte leidingnetwerk) en outputs (hoeveelheid geleverd water en aantal aansluitingen).

3. Financiële maatstaven

Figuur 4 geeft de gemiddelde rekening van huishoudens in euro per jaar per huishouden op basis van Ofwat (2006b), Vewin (2006) en eigen berekeningen voor België.^{10,11,12} De rekening in Engeland ligt gemiddeld hoger dan in Nederland. Het bedrijf met de laagste gemiddelde rekening heeft zowel in Engeland als in Nederland een vergelijkbaar niveau. Het maximum ligt in Engeland hoger. Het gemiddelde niveau van de rekening in België bevindt zich tussen dat van Nederland en Engeland in. De bedragen voor bedrijven met de laagste en hoogste rekening liggen hoger dan in beide andere landen.

Figuur 4. Rekening huishoudens (euro per huishouden)

In Engeland is verder sprake van een stijging van de tarieven. Tussen 1990 en 2005 steeg de gemiddelde rekening van huishoudens in Engeland met 34% in reële termen (hierbij moet dus nog de inflatie opgeteld worden). In Nederland stegen de tarieven tussen 1990 en 2005 minder snel. In reële termen is sprake van een stijging van 12% in deze periode. Daarbij is de stijging geconcentreerd in de eerste 5 jaar en daalt het

¹⁰ Bedragen zijn inclusief kostprijsverhogende belastingen zoals de grondwaterbelasting en winstbelasting maar exclusief BTW, de Nederlandse belasting op leidingwater en de Belgische (boven)gemeentelijke saneringsbijdragen.

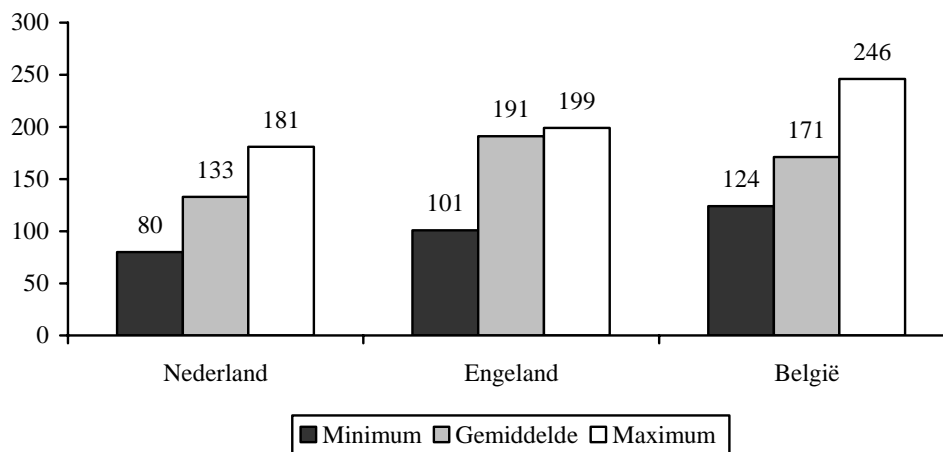
¹¹ Voor België moesten een aantal aannames gemaakt worden zoals over het gemiddelde gebruik (102 m³ per jaar per huishouden). Bovendien hebben deze gegevens over het algemeen betrekking op 2006 of 2007. Dit betekent dat voorzichtig met deze cijfers moet worden omgegaan.

¹² Logischerwijs is de vergelijking met Engeland voor financiële maatstaven sterk afhankelijk van de gebruikte wisselkoers. Daarom moet opgepast worden met absolute vergelijkingen. Bij de financiële maatstaven is gerekend met een wisselkoers van wisselkoers 1 pond = 1,46 euro. Een andere mogelijkheid om valuta vergelijkbaar te maken, is op basis van de zogenaamde purchasing power parities. Deze houden niet alleen rekening met koersverschillen in valuta, maar tevens met verschillen in het prijsniveau. Voor 2004 zou dit een koers opleveren van 1 pond = 1,58 euro. Hieruit zou geconcludeerd kunnen worden dat de door ons gebruikte wisselkoers op dit punt eerder tot een onder- dan een overschatting van de werkelijke kosten in Engeland leidt.

reële tarief sinds 1999.¹³ Van belang is dat de omvang van de rekening voor bemeterde huishoudens in Engeland lager ligt dan die voor onbemeterde huishoudens. Het verschil is gemiddeld 43 euro (Ofwat, 2007b).

Figuur 5 geeft de prijs per aansluiting. Dit is gelijk aan de huishoudelijke rekening conform figuur 4 maar nu exclusief kostprijsverhogende belastingen zoals de grondwaterbelasting en winstbelasting. In grote lijn verandert er weinig, alhoewel de positie van Nederland ten opzichte van Engeland iets verbetert aangezien het belastingniveau relatief hoog is. Wel is opvallend dat het bedrijf in Engeland met de hoogste rekening nu een stuk lager scoort aangezien zij relatief veel belasting betalen ten opzichte van andere bedrijven in Engeland.

Figuur 5. Prijs per aansluiting (euro)

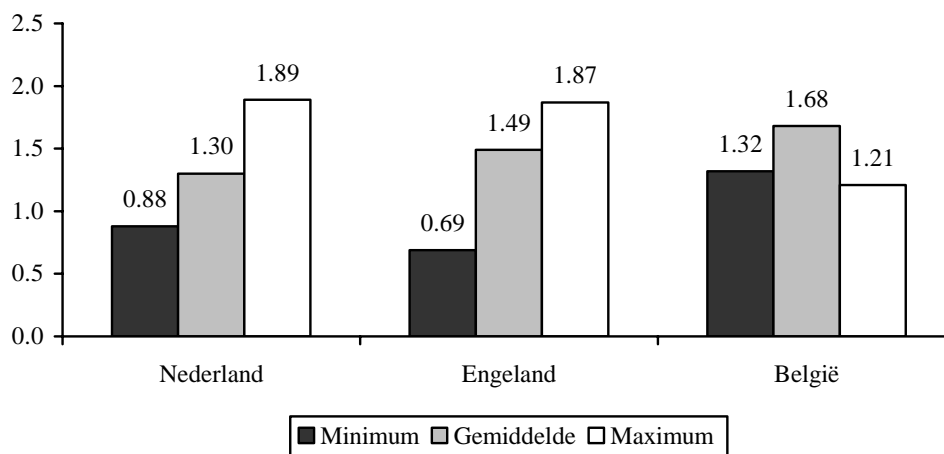

Figuur 6 geeft de prijs per m³. Deze prijs is bepaald door de gemiddelde rekening van huishoudens, exclusief belastingen, te delen door de geleverde hoeveelheid water (exclusief niet in rekening gebracht verbruik). Gemiddeld wordt in Engeland 151 liter water gebruikt per persoon per dag bij bemeterde aansluitingen en 169 liter bij ongemeterde aansluitingen (Ofwat, 2007a). In Nederland en België ligt dit op zo'n 120 liter. Dit lijkt overigens niet veroorzaakt te worden door verschillen in grootte van huishoudens. In alle gevallen bedraagt deze zo'n 2,3. Natuurlijk kan hier wel een rol spelen dat een groot deel van de huishoudens in Engeland onbemeterd is. Ook is het mogelijk dat dit te maken heeft met verschillen in gedragspatronen (bijv. sproeien). Doordat in Engeland meer water gebruikt wordt, dalen de prijzen ten opzichte van de prijzen per aansluiting. Nu is Engeland gemiddeld genomen niet langer duurder dan België. Nederland is nog wel steeds het goedkoopste land met een gemiddeld niveau

¹³ Dit is berekend op basis van de drinkwaterprijs per m³ vermenigvuldigd met het geschat gemiddeld gebruik en de huishoudgrootte en gedeeld door de jaarlijkse stijging van de consumentenprijzen (CPI) op basis van Vewin (2006).

dat 13% lager ligt dan in Engeland. Ook voor het minimum en maximum maakt het uit of de analyse per aansluiting of per m³ plaatsvindt. Zo is het bedrijf in België met de hoogste rekening per aansluiting nu per m³ goedkoper uit dan het bedrijf met de laagste rekening per aansluiting. Dit bedrijf was blijkbaar mede duurder uit omdat per aansluiting veel water verbruikt wordt.

Figuur 6. Prijs per m³ (euro)

Natuurlijk zijn er nog andere factoren die niet in deze analyse zijn betrokken die invloed uitoefenen op de hoogte van rekeningen en prijzen. Zo verschillen karakteristieken (zoals de bodemgesteldheid, de kwaliteit van het ruwe water, dichtheid van de infrastructuur en verschillen in rentevoeten en lonen) tussen landen. Toekomstig onderzoek met meer gedetailleerde kostengegeven moet, met behulp van statistische analyse, uitwijzen in hoeverre deze factoren een verklaring vormen voor de gesignaleerde verschillen.

Tabel 1. Kosten in euro

	Per m ³		Per aansluiting	
	NL	Engeland	NL	Engeland
Belastingen	0,14	0,04	22	5
Vermogen	0,27	0,32	43	67
Afschrijvingen	0,27	0,38	42	74
Operationeel	0,63	0,53	98	105
Totaal	1,31	1,27	204	251

Bronnen: Ofwat (2006c, 2007c) en Vewin (2004).

Noot: Cijfers voor Nederland hebben betrekking op 2003.

Als naar de diverse kostenposten wordt gekeken, valt op dat met name de vermogenskosten en afschrijvingen hoger zijn in Engeland (zie tabel 1). Dit komt vermoedelijk mede doordat de private eigenaren een hoger rendement eisen (vermogenskosten) en doordat recent veel geïnvesteerd is in het leidingnetwerk

(afschrijvingen). Daarnaast kan een belangrijke rol spelen dat de waardering van activa op andere wijze plaatsvindt. In Nederland wordt afgeschreven op basis van historische kosten, terwijl in Engeland afschrijving plaatsvindt op basis van vervangingswaarde. Vermoedelijk liggen de afschrijvingen alleen hierdoor al 44% hoger in Engeland.¹⁴ Hier komt nog bij dat herwaardering van de activa op basis van marktwaarde heeft plaatsgevonden toen het systeem van prijsregulering is ingevoerd. Tenslotte is van belang dat afschrijvingstermijnen verschillen. De operationele kosten zijn in euro's per aansluiting vergelijkbaar. Per geleverde m³ zijn ze lager door het hogere watergebruik in Engeland. Engeland kent geen grondwaterbelasting, maar bedrijven moeten wel winstbelasting betalen. Waterbedrijven in Engeland betalen gemiddelde genomen zowel per m³ als per aansluiting per saldo (aanzienlijk) minder belasting dan de Nederlandse waterbedrijven. In totaal zijn de kosten per aansluiting in Engeland hoger, maar de kosten per m³ geleverd water vergelijkbaar met Nederland. Voor België is geen goede uitsplitsing van de kosten beschikbaar.¹⁵

De kosten per processtap zijn niet goed vergelijkbaar met Engeland aangezien alleen de operationele kosten verdeeld worden over de diverse processen en bovendien processen anders gedefinieerd worden. Voor Nederland is voor 2003 de onderstaande verdeling te maken voor de operationele kosten (Vewin, 2004):

Productieproces:	24%
Distributieproces:	20%
Procesondersteunend proces:	11%
Verkoopproces:	15%
Algemeen proces:	31%

Voor Engeland zijn de operationele kosten te verdelen in (Ofwat, 2007a):¹⁶

Water resources and Treatment:	33%
Distribution	33%
Business Activity	33%

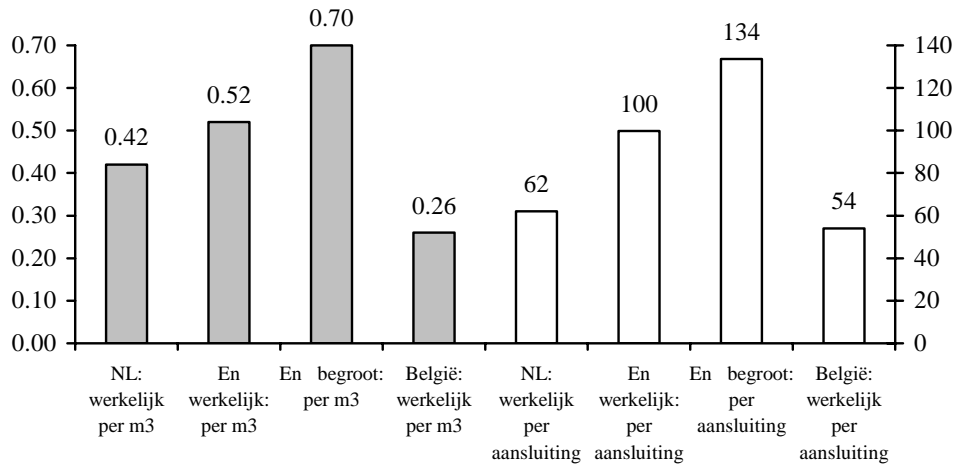
Gezien de bestaande definitieverschillen en mogelijke impact van niet-beïnvloedbare factoren kan uit het bovenstaande niet zonder meer de conclusie worden getrokken dat de productie- en distributiekosten in Engeland en Wales hoger zijn dan in Nederland, terwijl voor de overige kosten het omgekeerde geldt. Voor België is in het geheel geen informatie beschikbaar over een mogelijke uitsplitsing van kosten naar procesniveau.

¹⁴ Dit cijfer is gebaseerd op de verhouding van afschrijvingen conform vervangingswaarde en conform historische kostprijs. Gedetailleerde analyse is nodig om de precieze gevolgen hiervan te onderzoeken.

¹⁵ In België wordt meer gebruik gemaakt van inkoop van drinkwater bij speciale productiebedrijven. De verdeling van kosten die uit de jaarverslagen volgt, geeft hierdoor een vertekend beeld. De operationele kosten zijn hoger, terwijl de afschrijvingen en vermogenskosten lager zijn.

¹⁶ Voor de kostenverdeling maakt het weinig uit of per m³ of per aansluiting wordt geanalyseerd. Cijfers zijn voor 2004-05.

Figuur 7. Investeringsniveau in euro

Zoals hiervoor al werd aangegeven ligt het investeringsniveau in Engeland hoger ten opzichte van Nederland (zie figuur 7). In Nederland werd door de drinkwaterbedrijven in 2005 459 miljoen euro geïnvesteerd (Vewin, 2006). In Engeland ging het om 2.406 miljoen euro (Ofwat, 2006c). Per m³ geleverd water liggen de investeringen in Engeland 37% hoger (zie kolom met En werkelijk). Per aansluiting is dit zelfs 59%. Dit heeft vermoedelijk alles te maken met de slechte staat van het netwerk in Engeland (Water UK, 2007). Onderhoud van de activa vroeg dan ook 50% van het totale investeringsbedrag in Engeland. Daarnaast ging 25% op aan het herstellen van de balans tussen vraag en aanbod aangezien belangrijke delen van Engeland te kampen hebben met watertekorten. Als gekeken wordt naar de onderliggende processen, dan werd het grootste deel (65%) geïnvesteerd in distributie van water. In Nederland is dit 33%. Hierbij moet bedacht worden dat de begrote investeringen nog eens 34% hoger liggen in Engeland dan de werkelijke investeringen. De belangrijkste reden, goed voor 90% van het verschil tussen begrote en werkelijke investeringen, is simpelweg uitstel door vertraging. In België, waar door de dertien grootste waterbedrijven in totaal 194 miljoen werd geïnvesteerd (Jaarverslagen België, 2005), ligt het investeringsniveau lager ten opzichte van Nederland.¹⁷

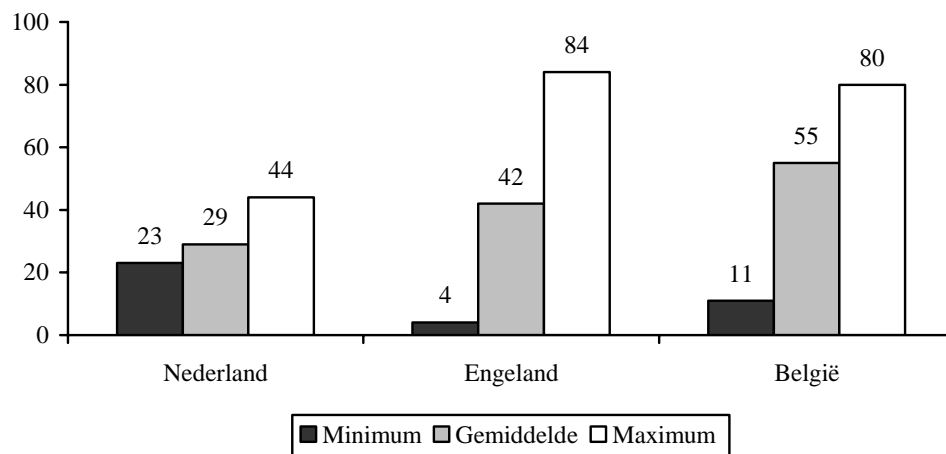
De solvabiliteit gedefinieerd als eigen vermogen gedeeld door totaal vermogen bedraagt in Nederland gemiddeld zo'n 29% (zie figuur 8).¹⁸ In Engeland ligt dit

¹⁷ Met deze gegevens moet voorzichtig worden omgegaan gezien de soms onduidelijke verantwoording in de jaarverslagen. Zo worden investeringen vaak niet apart toegelicht maar gesaldeerd met acquisities en waardevermeerderingen. De genoemde cijfers zijn hiervoor zo goed als mogelijk gesaldeerd.

¹⁸ Gegevens op basis van jaarverslagen 2005. Als ook de balanspost 'bijdragen van derden' tot het eigen vermogen gerekend wordt stijgt de gemiddelde solvabiliteit naar 34%.

beduidend hoger met een gemiddelde van 42% (Ofwat, 2006c).¹⁹ Hierbij moet wel aangetekend worden dat door de hierboven genoemde waarderingsverschillen ook de solvabiliteit niet direct vergelijkbaar is. De solvabiliteit in Nederland zou stijgen als dezelfde waarderingsprincipes gehanteerd zouden worden als in Engeland omdat hierdoor het eigen vermogen toeneemt ten opzichte van het vreemd vermogen. De spreiding in solvabiliteit is in Engeland veel groter dan in Nederland. Zes bedrijven hebben een aandeel eigen vermogen dat lager ligt dan 25%. Hoewel de waterbedrijven in Engeland en Wales volledig in private handen en beursgenoteerd zijn, leidt een dergelijke lage solvabiliteit op dit moment niet tot problemen op het gebied van de financiering van investeringen (Ofwat, 2006d). De afgelopen jaren is een trend zichtbaar richting meer financiering met vreemd vermogen in Engeland. Zo bedroeg de solvabiliteit in 2001 49%. In Nederland is juist een beweging in omgekeerde richting zichtbaar. Hier bedroeg in 2003 de solvabiliteit 20% (Vewin, 2004). Momenteel heeft het bedrijf met de laagste solvabiliteit een hoger percentage.²⁰ In België is het niveau van de solvabiliteit, gedefinieerd als eigen vermogen gedeeld door totaal vermogen, in 2005 gemiddeld hoger dan in Nederland en Engeland.²¹ Hierbij is zo goed mogelijk gecorrigeerd voor waarderingsverschillen met Nederland.²²

Figuur 8. Solvabiliteit

¹⁹ Solvabiliteit is in Engeland gedefinieerd als 1 minus de 'net debt' (berekend als 'short term debt' plus 'long term debt' minus 'cash & cash equivalents') gedeeld door de zogeheten 'regulatory capital value' (RCV).

²⁰ Hierbij abstraheren we van de bijzondere situatie van Waternet die volledig met kapitaal van de Gemeente Amsterdam gefinancierd werd in 2005.

²¹ Voor vier (relatief kleinere) bedrijven van de dertien grootste zijn helaas geen gegevens over de solvabiliteit beschikbaar.

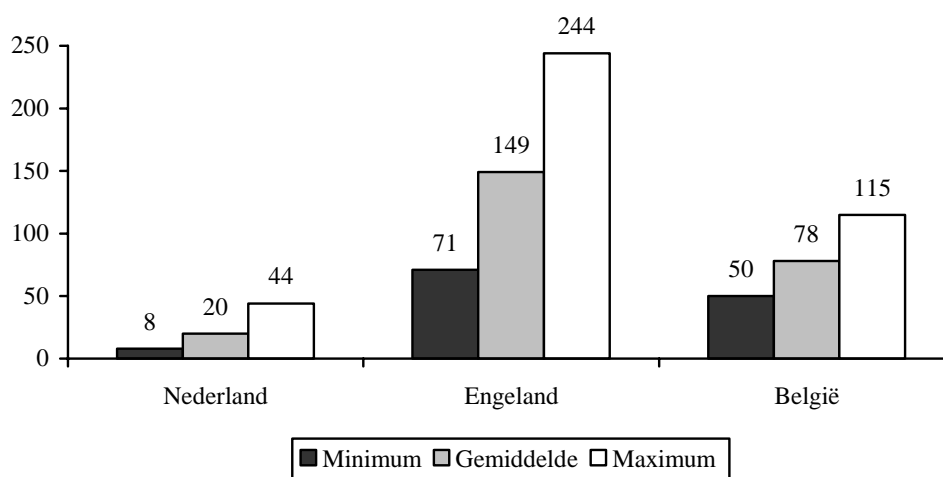
²² In België wordt momenteel afgeschreven op basis van historische kosten. Tot 2003 was echter sprake van jaarlijkse herwaardering op basis van vervangingswaarde. De activa zijn hierdoor hoger gewaardeerd ten opzichte van Nederland. De in het verleden gevormde herwaarderingsreserves en onbeschikbare reserves zijn in veel gevallen nog steeds aanwezig en zijn daarom bij de berekening van de solvabiliteit van zowel het eigen als het totale vermogen afgetrokken.

4. Waterkwaliteit en conditie infrastructuur

Wat betreft de waterkwaliteit voldoet in Engeland 99,96% van de tests aan de gestelde normen (Ofwat, 2007b). In Nederland is dit, op basis van een ongewogen gemiddelde, 99,91% voor alle parameters exclusief saturatie-index²³ (VROM, 2006).²⁴ Voor saturatie vindt de grootste overschrijding plaats. Inclusief deze parameter is de totale overschrijding 0,4%. België heeft de Europese maximum waarden overgenomen. Het toezicht is gedelegeerd aan de drinkwaterbedrijven zelf. De Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) is verantwoordelijk voor de controles van de kwaliteit van drinkwater. Hierover is ons geen openbare informatie bekend.

Het jaarlijkse aantal leidingbreuken per 1.000 kilometer bedraagt in Engeland gemiddeld 229 (Ofwat, 2007d).²⁵ Het bedrijf met het laagste aantal breuken haalt een score van 80, terwijl het bedrijf dat het slechtste scoort 468 breuken heeft. Voor Nederland en België zijn op dit punt geen gegevens beschikbaar.

Figuur 9. Lekverlies (liter per aansluiting per dag)

Het lekverlies per aansluiting is opgenomen in figuur 9 op basis van Ofwat (2006e) en eigen opgave van de Vewin. Onduidelijk is hoe de definities van lekverliezen zich precies tot elkaar verhouden. Voor Engeland geeft Ofwat daadwerkelijk gedefinieerde

²³ Merk op dat hiervoor geen Europese norm gesteld is en dat het geen gezondheidskundige parameter is. De saturatie-index (SI) is een maat voor de agressiviteit van het water ten opzichte van leidingmateriaal. Een lage SI, welke vaak bij grondwater voorkomt, kan leidingen aantasten.

²⁴ Natuurlijk kunnen verschillen in normen aanwezig zijn. In het kader van dit onderzoek bleek het niet mogelijk dit structureel te achterhalen. Vergelijking van tien beschikbare normen voor beide landen (o.b.v. VROM, 2006 en DWI, 2006) leert dat in zes gevallen dezelfde normen worden gehanteerd (clostridia, ijzer, kleur, mangaan, nikkel en troebelingsgraad), in één geval striktere normen in Engeland (broom dichloormethaan) en in drie gevallen striktere normen in Nederland (ammonium, chloride, nitriet).

²⁵ De afgelopen dertien jaar is geen sprake van een stijgende of dalende trend. Het gemiddelde over deze periode is 217 breuken per 1.000 kilometer.

lekverliezen weer. Voor Nederland en België betreft het niet in rekening gebracht verbruik. Deze laatste definitie is in de regel breder omdat het naast lekverliezen bijvoorbeeld ook water kan omvatten gebruikt door de brandweer en water dat wel gebruikt wordt maar waarvoor om technische redenen geen factuur gestuurd kan worden. Vermoedelijk ligt hierdoor het lekverlies in België en Nederland feitelijk lager dan de gepresenteerde gegevens. Het bedrijf dat in Nederland het slechtste scoort, heeft nog altijd een 38% lager lekverlies dan het bedrijf dat in Engeland het beste scoort. Het slechtste bedrijf in Engeland heeft een lekverlies van maar liefst 244 liter per aansluiting per dag. Het veel hogere lekverlies wordt niet veroorzaakt door een langer netwerk in Engeland (dit is gemiddeld 14 meter per aansluiting in Engeland, 16 meter in Nederland en 21 meter in België). Overigens is het lekverlies in Engeland sinds 1989 met 35% teruggebracht (Ofwat, 2007b). In België ligt het door ons berekende lekverlies tussen dat van Nederland en Engeland in.²⁶

²⁶ Twee bedrijven met een buitenproportionele levering aan zakelijke klanten zijn hierbij niet meegenomen, omdat het relatief kleine aandeel huishoudelijk gebruik leidt tot onrealistisch hoge lekverliezen per aansluiting.

Referenties

- De Witte, K. en R.C. Marques (2007), Regulering brengt efficiëntie in de drinkwatersector, ESB, 23 maart, 168-170
- DWI (2006), Drinking water standards and science, Drinking Water Inspectorate, Londen
- Jaarverslagen België (2005), Jaarverslagen van de volgende watermaatschappijen: AWW, BIWD, CILE, PIDPA, SWDE, TMVW en VMW.
- Ofwat (2006a), June return 2006, Office of Water Services, Birmingham
- Ofwat (2006b), Water and sewerage charges, 2006-7 report, Office of Water Services, Birmingham
- Ofwat (2006c), Financial Performance and Expenditure of the Water companies in England and Wales, 2005-2006, Office of Water Services, Birmingham
- Ofwat (2006d), Financing networks: A discussion paper, Office of Water Services, Birmingham
- Ofwat (2006e), Security of supply, leakage and water efficiency 2005-06 report, Office of Water Services, Birmingham
- Ofwat (2007a), International comparison of water and sewerage service 2007 report, Office of Water Services, Birmingham
- Ofwat (2007b), Facts and figures: January 2007, Office of Water Services, Birmingham
- Ofwat (2007c), Ofwat Water and Sewerage Service Unit Costs and Relative Efficiency, 2005-2006, Office of Water Services, Birmingham
- Ofwat (2007d), Ofwat June Return 2006, data tabellen website
- SEOR (2006), Database Nederlandse drinkwatersector op basis van door Vewin geleverde gegevens uit benchmark 2005, SEOR, Rotterdam
- Vewin (2004), Water in zicht 2003, Vereniging van Waterbedrijven in Nederland, Rijswijk
- Vewin (2006), Waterleidingstatistiek 2005, Vereniging van Waterbedrijven in Nederland, Rijswijk
- VROM (2006), De kwaliteit van het drinkwater in Nederland 2005, Ministerie van VROM, Den Haag
- Water UK (2007), Water bills pay for essential investment, Press release 30 maart